

Plymouth, Pa., 25 Gegužio.

Iš korespondencijos, iš Lewiston Me., tilpusios šeme „Vienybės“ num. pasirodo geradėjingumas žydų, kurie taip mokei prisiplaka prie savo senų draugų - lietuvių ir lenkų atkeliavusių Amerikon, ir kaip ne sykį bjauriu budu apsieina su tais. Da gyvendami Lietuvoj' mes gana gerai prisizūrėjom, kad žydai labai retai kada užsiima kūm kitu apart prekystės bei, kaip mes sakome, geszefto. Atkeliavę gi Amerikon žydai taip gi nesigriebs prie kokio darbo, o ypacz darbo sunkesnio, bet velyje sav ir vėl tūm geszeftu užsiimti. Czion jie gana gerai supranta, kad tarp apszvietesnių tautų laukas geszeftui (apgavystei) ne gal but taip platus, taip naszus, kokį randa tarp neapszvietų; tai gi jie, išz patyrimo jau zinodami budą lietuvių ir lenkų, ir sukasi tarp tų, ir labai lengvai szie pasidūda zydam prisigauti, apsukt. Apie visokias prigavystas žydų jau ne sykį yra minėta laikraszcziūse, o kad budas apgavyszczių arba geszeftų kaip kada yra didei jūdas (bjaurus) verta apie tai kiek paminėt, kad pertikrīt tūs išz lietuvių, kurie to vis tarp žydų nepatėmije, ar gal ne nor, privedus nors vienų išz tų (geszeftų) skyrių.

Tankei galima patėmyt laikraszcziūse kaip kokis ten žydas, pasidavęs agentu kokios didelės dirbtuvės, vaikszcziuje po kaimus Lietuvoje ar Lenkijoje' ir prikalbinėje jaunas merginas eiti į tą dirbtuvę (pabriką) dirbt, praneszdamas sykiu kad darbas tenai labai lengvas, o moka už darbą tiek ir tiek; zodziu žada aukso kalnus ir kekę prie to aukso uždya dūda. Taip prikalbītos merginos apleidze (tankiausia tai atsitinka Galicijoje, Austrijo) namus tėvų savo ir, atsidavusios į rankas zydo, keliauje

nesinodamos nei kur nei dėl ko. Zydas pristato jas į koki ten ne buk miestą pas kitą žydą - agentą, kuris isziunti- nėje jas į kitus mietus užlai- kytojam bjauriausiu paleistu- vystės vietų, ir atlaikęs nū tų pinigų dalinasi su savo pagel- binikais. Atsitaiko ne syki kad taip prigautas merginas pardūda į verges į Turkiją ar kitur kur, kur vergyba da ir szia dien gyvūje. Tai gi ir czion apsieina jau ne kaip su žmonėmis, bet tiesiog kaip su gyvūliais. Apie pilnam žing- snyje esancią sziokią prekybą pasakoje tulas Heli Nekheli Chetelaine išz New Yorko, ke- liaunikas po Apriką, kuris apie tai ypatiszkai yra patyręs. Jisai pasakoje, kad išz skait- liaus 200 milijonų gyventojų Aprikos yra mažių - mažiau- sia 50 milijonų vergių ir ver- gų ir tai daugiausia pirmuti nių. Sziokia prekyba užsiima išz dalies arabai ir tenbuviai gyventojai, bet daugiausia žy- dai, kurie paskui pinigą seka kad ir į prapultį, ir kokiu bu- du pelnas atlaikomas visai ne boje. Virsz minėtas keliauni- kas, sugrįžęs rodė nekurių ir tų vergų photographijas, kas perstatė baisingą jų iszvadą; apsakymūse gi apie tų pade- jimą ir abėmį gyvenimą tru- ko jau toditių, kad gerai tai vis iszreikezti.

Ne laimingėnis likimas ir lietuvaiczių patekusių į zydo nagus ir po tam isz dangytų į bjauriausias vietas kaip Eu- ropoj' taip lygei ir kitose sza- lise. Ir kur tik tai norint pa- ziūrėsime į kokius bjauresnius darbus visad rasime prie to zydo nagus. Išz to jau gali- me matyt kaip bjaurus yra „tie geradėjai“ kuriem tuli išz lietuvių ne tik tarnauje bet ir savo likimą paveda; ir antga- lo turim persitikrīt, kad žydai, labai tik retūse iszėmimūse, yra neprieteliai draugijos. Pa- kalinti turim todėl tūs lietu- vius kurie da Lietuvoj' begy-

vendami, per savo nesuprati- mą, prisiriso prie žydų, ir at- keliavę Amerikon nenor nū jų pasimest ir kaip kokius ten reikalus savo atlieka prie zy- do tarpinikystės taip lygei ir pragyvenimui reikalingus daiktus perka pas jųs, nepa- mislydami ant to, kad žydai jųs apgauna ir kokius niekam netikusius daiktus pardūda už gerus atimdami tiek pat, kaip lietuvys laikantis tokią pat krautuvę už gerus. Bet tuli lietuviai to da nesupranta, ir neiszmintingai tvirtindami, kad tik žydas gal viską pigei pardūt ir pardūt gerus daik- tus, paniekina savo tautietį, darydami tūm ne mažą sav skriaudą.

Isz Lietuvos.

Isz Suwalkų rėdybos.

Liudvinavas nedidelis mies- telis Kalvarijos pav. Jau ket- virtas metas kaip tapo atsiusti czia 150 dragunų ant stovėjimo. Didesniūse miestūse, kur ka- reivei gyvena pastatytose dėl jų kazarmėse ir yra visa ka- reiviszka vyriausybė, esybės maskoliszkos kareivijos kaip ir nezynu. Bet kas kita Liud- vinave. Czia kareivei iszda- linti ant stovėjimo pas viet- nius miestelio ukinikus; isz vyresniųjų paliktas prie jų tik viens vakmistras, o vyres- niejie, gyvenantieje Senapilė- ja, tik retkarcziais atvažiūje savo kareivių perziūrėti. De- lei szių priezasczių maskolisz- ki kareivei turėdami czionai didesnę liūsybę, kaip kur ki- tur ir maiszydamiesi tarp žmo- nių, savo apsiėjimais tvirkina vietinę jaunūmenę. Jauni bernukai prisizūrėdami jiems pratinasi prie girtūkliavimo, mokinasi visokių netikusių maskoliszkų zodžių ir pamėgs- ta pasibjaurėtiną maskoliszką keiksmą. Aplinkinių ukinikų tarnai taip gi pripranta prie paleistuviavimo. Da ziema valdzia garsino, kad bet kas

apimtu statymą kazarmių dėl 150 kareivių Senapilėja. La- bai butu geistina, kad kas tą darbą atliktu. Tokiu budu taptu iszvesti tie kareivei išz Liudvinavo į Senapilę, kur tu- rėtu atskyrų sav gyvenimą, ir asztresnę ant savės vyriausybę. Pas stovinczių Liudvinave ka- reivių vakraistrą auga nu- pirкта 5 metų mergaitė, kuri teko jam tokiu budu. Viena kartą laike perėjusios žiemos atvažiavo į Liudvinavą koki ten elgėtos (ubagai). Sakau atvažiavo, nes Lietuvoje yra tokių elgėtų, kurie įsitaisę arklį ir vežimą važinėja su vi- sa savo szeimyna po Lietuvą gyvendami išz aukų (apierų) žmonių. Atvažiavęs į Liud- vinavą elgėta įėjo su savo pa- czia į karczemą gerti degtinės, palikęs ant szalczio mažą pus- nūgę 4 ar 5 metų mergaitę. Vietinei zemskiai, matydami tai, pasigailėjo paliktos ant szalczio mergaitės ir nuvarė tūs ubagus išz karczemos į valsecziaus rasztinyczę, idant tenais perziūrėti jų rasztus ir pabausti už tokį su kudikiu pasielgimą. Nuvaryti į vals- cziaus rasztinyczią apreiszkę, kad jie nori iszszadėtų savo dukters, jei kas ją nog jų im- tu. Apie tokį tėvų norą isz- girdo buvęs tūm laik Liudvina- ve vienas dragunų vyresnysis, kuris atėjęs apreiszkę tiems elgėtoms, kad nori prisiraszyti jų mergaitę už savo augintinę. Elgėtos ant to sutiko ir nuva- žiavę į Senapilę pardavė savo dukterį gudui vyresniamjam, kuris prisiraszė tą mergaitę, kaip savo augintinę, ir pridavė ją auginti savo apšvedu- šiam pavaldiniui vakmistru. Pardūdami elgėtos sakėsi, kad ta mergaitė ne jų dukte, ir kad jie ją gavo da suvisu ma- žą nog kokios ten merginos ir dabar neturėdami kūmi mai- tītis pardavė tą nelaimingą mergaitę į stacziatikio rankas, kurę perkriksztyjo į staczi- tikystę.

— Senapilės žandarų virszinikas už svarbiausą savo pareigą laiko persekiojimą lietuvių, kur tikt išgirsta apie knygas ir laikraszczius viską pametęs leke su savo žandais jieszkoti. Ypatin-gai turi virszinikas vieną gerą pagelbinįka lietuviškai mokantį kalbėti žandarą, kuris yra iszkvotime dėl savo dalyko reikalingų žinių, didei tam naudingas ir deszimti kartų pereina savo virsziniką. Priesz Velykas buvo daroma krata pas visus ukinikus Sasnavos kaimo (bažnytkaimis Kvietiszkie valsčiaus Senap. pav.). Darydami krata cizonais žandarai nieko ipatin-go nerado. Pas viena ukiniką užtiko knygą: „Gyvenimai Szventųjų“. Virszinikas iszsyk tą knygą buvo palikęs, bet pritarus tam žandarui kurisai moka kalbėti lietuviškai vėlą tą knygą nog ukiniko atėmė ir iszsivežė. Ne buvo užmirszti nė aplinkinei Sasnavos darzinikai, ir pas tūs pas nekurius buvo daromos kratos, bet visur apart kelių knyguczių nekaltos įtalpos nieko ipatin-go žandarai nelaimėjo.

— Oras jau visa nedėlia kaip stovi sausas, sziltas ir saulėtas, žemė ir kloneliūse jau pradziuvo ir pas ukinikus prasidėjo pati sėja vasarojo.

Vardelis.

— *Vatikanas ir Petrapilė*
Maskolija, kaip žinoma, jau treczias metas eina, kaip veda derybas su Vatikanu (popieziūm). Maskoliai tokiose derybose daug nori iszgaut nū popieziaus. Daug visko prizadėdavo, bet mažai ką iszpildydavo, todėl dabar Vatikanas žodžius Maskolijos už nieką laiko ir ant jokių propozicijų netinka kol savo prizadus nepatvirtina savo paraszu ciesorius. Maskolija po lenkme-cziui panaikino Minsko vyskupystę, atidavė valdžę Magiliavos arci-vyskupui (gyve-

na Petrapilė). Žmonės tos vyskupystės ne lenkai ir ne lietuviai, bet bielorusiai. Bažnyczioje buvo vartojama lenkiszka kalba. Maskoliai pasirijo įvest maskoliszka kalbą. Kunigą joki tenai neuztvirtina, jei nesutinka ant maskoliszkos kalbos. Apie 1870 m. nekurie kunigai sekdami Judosziaus pėdomis ėmė giedot vietoj lenkiszka maskoliszka. Valdze paėmė jūs į savo globą, vyskupas jiems nieko negalėjo padaryt. Atsirado tokių kunigų apie 15, garsiausi isz jų: Sędzykowski, Mokarewicz, Jurgewicz ir kiti. Žmonės, kur tikt jie pradėjo kalbėt isz sakyklos (ambonijos) maskoliszka, svaistė supuvusiais kiausziniais, o kaip kur ir kailį iszpylė. Laimė, kad neatsirado daugiau tokių kunigų; sziađien tokių liko apie szeszi tiktai, bet jau jie jokių pamokslų nesako, bjaurų gyvenimą veda. Miestūse pavietavūse kur yra daugiau lenkų yra geri kunigai, tie tai viską prilaiko; sziađien yra per 20 parapijų be jokio kunigo, vienok žmonės prie katalikiszko tikėjimo smarkei prisiriazę.

Po 30 metų kovos maskoliai mato kad nieko nelaimėjo, žmonės tikt baisei įnirszo ant valdzios, nū kunigų judoszių szalinasi kaip nū limpanczios ligos. Persitikrino, kad jų „trebniki“ (ritualas) žuvo, o su jais sykiu ir tikslas perdirbt žmones į pravoslavus.

Valdze apart to pasirijo įvest Lenkijo po seminarijas rusiszkus iszguldymus literaturos ir istorijos keturiūse kursūse, ant egzaminų, pagal norą valdzios, turi tiesą direkcijos virszinikas arba gubernatoriaus pribut. Norint tam tikslui iszdavė valdze „ukazą“, idant taip but (byt po semu) ir naujai įsiszventinusius kunigus be atlikimo virszminėto egzamino neuztvirtitų, vienok visi vyskupai užprotestavojo, stacziai pasakė, kad be popie-

ziaus pavelijimo joku budu nesutikę, greicziau panaikysę seminarijas, negu tai įvesę. Maskoliai nedrįsta vienok pargvolta tai įvest, todėl visokiais budais maldauje popieziaus, idant tikt sutiktu. Popiezius isz pradzios anė sznekēt nenorėjo apie tai.

Dabar reike 4 vyskupų. Maskoliai padavinėjo kandidatus, bet visi tie buvo atmesti, kaipo neatsakanti. Popiezius padėjo kaipo sąlygą derybų, kad pirm visko pabaigt su Minsko vyskupyste. Isz pradzių maskoliai sutiko užtvirtit kunigus tenai, jei įves bieloruszka kalbą; czion rodos nieko pikto ne gal but, bet arcziaus prisiziurėjus yra kilpos, nes jie bieloruszka kalbą laiko už maskoliszka, jokių rasztų bieloruszkoj kalboj spaudit nepavelija. Kunigai ir taip sū žmonėmis bieloruszka kalbasi. Ant galo po ilgų derybų buk sztai ant kokių sąlygų sutiko: į Minsko vyskupystę bus galima siust kunigus, bet visose tose bažnycziose, kur sziađien nėra kunigų ir kur buvo įvesta jau priesz tai maskoliszka, ne bus vartojama lenkiszka kalba. Ritualas grynai rymiszkas. Vyskupai szie bus: į Vilnių kun. Żwieravyczius (lenkas), į Żytomierių dabartinis sufraganas Liubowskis, o sufraganu kun. Klopotovskis akademijos dvasiszkos inspektorius, į Seinus Kauno sufragan. vyskupas Baranauskis (lietuvis), Kaune į jo vietą Cirtautas, į Plocką kun. Niedzielkauskas Żytomierio seminarijos rektorius. Kada jau szie sutarimas pasiraszius ciesoriui tapo iszsiustas, tai valdze sztai kokią instrukciją iszsiuntus į Romą rezidentui Izvolskiui.

„Vardan autoriteto valdzios pareikalauk nū popieziaus szioeios permamos: sufraganą vyskup. Magiliavo Simoną perkelt į Plocką už vyskupą diecezaliszka, o Niedzielkauc-

ką už sufraganą į Magiliavą“.

Popiezius isz savo pusės prizadėjo sutikt įvedimui rusiszkos literaturos ir istorijos į seminarijas bet su didelėm permainom, taip kad galima sakt kad ir czionai popiezius laimėjo, nes sutiko įvest tikt ant dviejų pirmutinių kursų ant nedėlios po 2 lekcijas literaturos ir po 2 istorijos. Direkcijos virszinikas galėses atsilankyt į seminariją ant egzaminų rusiszku, bet netarės valios statyti laipsnius, tiktai prisiklausyti atsakymam. Taip dabar viskas stovi, ar taip galutinai ir užsiliks (bus užtvirtita) to negalima sakt, nes Maskolijai sunku tikēt.

— *Isz Veiverių.* Jau seniau buvo raszta apie Veiverių seminarijos mokytoją tikėjimo dalykų kun. Dubaucką, kaipo stropų rusifikacijos darbinįka. Dėlei tos tai priezasties neuzkencze jo ne tikt seminarijos mokytiniai, bet ir visi aplinkiniai kunigai, ir szalinasi nū jo, tartum nū kokios limpanczios ligos. Vietinis prabaszczius uždraudė jam sakt pamokslą ir laikyt giedotas miszes bei sumą.

— Neipersenei tapė apgarsitas „ukazas“ apie panaikinimą kontribucijos Lietuvo (istoriszko). Kontribuciją sziađ mokojo bajorai. Kaip žinoma Lietuvo (etnographiszko) be abejo yra trys dalys bajorų lietuvių, o gal tikt ketvirta dalis bus lenkų; vienok lenkiszki laikraszcziai skelbe kad tai lenkams ciesorius suteikė dovaną. Nei žodžio nemini apie lietuvius, yra tai labai begėdiszka. Jei taip raszo Krokavos „Czas“ tai ignoraciją galima iszteisit, bet lenkiszkus laikraszczius Varszavos, o ypacz Petrapilės „Kraju“ joku budu negalima, todėl vardan lietuvių protestūju priesz begėdiszka užtylejimą lietuviszko vardo.

— Lenkai, ant kiek patyriau, labai nenori, idant valdze

mums gražytu spaudą; vidaus reikalų ministerija yra dikečiai lenkų.

T. L.

Isz Kitur.

Suvienytos Valstijos.

Pagaliaus kubiečiai tikt sulaukė, kad jūs Suv. Valst. pripažino už kariaujenciją pusę; dabar ispanai turės apsieiti su kubiečiais ne kaip su maisz-tinjkais, bet kaip su tikrai kariaujenciais žmonėmis. Daugel buvo kalbėta o net ir ginčytasi Senate Suv. Valstijų, bet 20 d. szio mėnesio po ypatingai karsztų debatų Senatas 41 balsu prieš 14 priėmė rezoliuciją pripažįstanciją kubiečius už kariaujenciją pusę. Nekurie isz senatorių iszrodė, kad tokis žingsnis isz pusės Suv. Valst. gal pagimdyt karę tarp Ispanijos ir Suv. Valst.; kiti-gi sakė, kad to visai nereike boti ir kad greičiau pasibaigtu karė ant Kubos reike iszsiusti kariszkus laivus prie Kubos ir paliepti ispanam pasitraukt, nes kitaip ispanai gal da daugelį nekaltų žmonių nužudyt, nors Kubos jau po savo valdže nepalaikys. Sakė, kad prez. McKinley daugiau prisidejo prie to, kad pagelbeti kubiečiam, ir su savo tokiu mieriu neketina apsisot, bet da toliau padiditi savo reikalavimus nū Ispanijos Kubos reikalūse.

— Traktatą arbitračijinį tarp Anglijos ir Suv. Valst. Senatas atmetė. Priezastį tokiam atmetimui sekretorius Sherman neiszreiszkė Anglijai, kada apie tai praneszė Anglijai per J. Pauncęfotą, ambasadorių angliszką Washingtone.

— *Ispanija ir jos valdybos.* Ant susirinkimo liberaliszkų senatorių ir deputatų senor Sagasta, buvęs prezidentu ministru, laikė kalbą, kurioje kritikavojo dabartinį randą, kad tikt pinigūs iszleido ir

krasztą suvargino karėse su pasikelėliais, bet naudos nepadarė jokios. Randas, sakė toliau Sagasta, ne yra kaltas visam tam, bet kalta yra administracija, kuri nesupranta gerai vieszpatystės reikalų. Prisimine taip gi, kad karlistai nesiliauje organizūtis ir kad kokios gal neužilgio pakilt neviep karė su Suv. Valst., kuriuos taip drąsiai stoje už kubiečių reikalus, bet ir nam karė. Tada tai pamatas Ispanijos taps suvis paardytas, ir pati Ispanija gal griuti. Jeigu tokia nelaimė patiks Ispanijai tai liberalai, sakė toliau, vis-gi suvers visą kaltę ant rando; todėl, kol da yra kiek laiko tegul randas pasiskubina pats savę apsiginti. Kalba tokia nemažą sujudima padarė abiejose Stubose parlamento. Daugelis liberalų sako, kad Canovas, dabartinis prezidentas ministru, umu laiku bus pastumtas nū valdymo.

— *Ant isztikro tas įvyks* — nežine da. Kad gal užgimti karė su Suv. Valst. tai tas ne tur tiek abejojimo, nes negana ką Suv. Valst. gana drąsiai prie to zenge, bet ir pati Ispanija neketina nusilenkt, ir kaip matyt isz paties Canovaso atsilieptimo dabartinis žingsnis isz pusės Suv. Valst. padarytas, ne galis but dovapotinas.

— Pripažinus sykį kubiečius už kariaujenciją pusę ir karė su ispanais bus dėl jų lengvesnė, nes iki sziol jiems truko gana pinigų ant karės reikalų, skolyti gi, kaip tiesiog pasikelusiem prieš savo valdžę, nieks nenorėjo, kadangi jokio užstatymo už tokiu budu skolijamus pinigūs negalima buvo norėt, ir nors ir gauti tokį tai be vertės. Dabar gi ir su paskola jau lengviau. Anot praneszimo isz New Yorko Ethan Allen prezidentas „Kubaniszkos Lygos Suv. Valst.“, iszsireiszkė, kad labai daug pinigų kubiečiam nereike; kad iszvyti is-

panus nū Kubos, jiems, ant jo prasitarimo, užteks ir milijono dol., todėl Lyga, kad surinkti ant kubiečių reikalų tą milijoną, iszdavė bondus varde kubaniszkos republikos. Bondai yra po 6 procentus ir bus apmokami grynų pinigų per 10 metų kaip Kuba igis neprigulmystę.

— Ant Philipinų salų maisztai taip gi da nepasibaigė.

— *Graikija ir Turkija.* Perreitą sykį buvo minėta, kad karė tarp sziedviejų vieszpatysčių da negreit pasibaigs, persiskyrus europiszkom vieszpatystėm į dvi partijas ir pament Graikiją ir Turkiją; bet matyt Graikija mažą paramą turėjo ir negalėdama pati atstovėt prieš kelis kartus skaitlingesnę turkų kariauną glemzenciją ją visur ir einanciją vis toliau į Graikiją turėjo szauktis prie europiszkų vieszpatysčių, kad tos sustabdyt karę. Nereikėjo isztarti sziom skaudaus kokio palieptimo, kad sustotu turkai ėję su savo kariszkomis pajiegomis gilyn į Graikiją bet gana buvo tik tai vieno visai mažo pagąsdinimo Rosijos, kuri paliepus mat Bulgarijai mobilizūt savo kariumenę. Kaip tiktai žine apie tai daėjo isz Sofijos, sostapilės Bulgarijos į Konstantinopilę sultonas tūjaus szaukė ministrus ant rodos. Partija kariszka reikalavo da toliau vesti karę, bet pakajaus geidženti virszijo szia ir tūjaus tapė iszsiųstas telegramas Edhemui Taszai į Tessaliją kad paliautu kareves. Karė sustabdyta taip-gi ir Epire. Po szio liko iszrinkta maiszyta komisija isz augsztesnių apicierų turkiszkų ir graikiszkų dėl aprėzimo neutraliszkos rybos, kurę nei vienai nei kitai nevale peržengti. Tarybos apie pakajų, kaip sako, trauksis gana ilgai. Turkija mat vis da nor palaikyti Tessaliją, ir kada kaip sako „Tageblatt“

— sultonas klausė Sheiho-Ul-Islamo ar isztikro — tokia vale Allah o kad Tessalija but prie Turkijos paimta, tai tasai rodijas iszrinkti tam tikrą komisiją, kuri ant vietos (Tessalijoje) apie tai iszdirbtu tam tikrą planą. Jeigu tas isz tiesų taip but tai derybos apie pakajų bus labai sunkios. Apart to Turkija nor pirmiau tarti apie pakajaus iszlygas su Graikija ir tikt jau po to tas persatyt konferencijai europiszkai kuri atsibus turbūt Paryžiuje. Nors Turkija jau ir nekariauje, bet vienok užsteliavo Vokietijos daugelį armotų Kruppo ir 160,000 karabinų Mausero. Tą viską prisakyta kogreicziau padirbdit. Isz szito matyt, kad Turkija neketina labai lenktis ant palieptimų europiszkų vieszpatysčių, jeigu tos norėtu nedaleist jai pasinaudot isz pergales ant Graikų.

— *Kreta.* Atitraukus nū czion graikiszką kariumenę ir vėl kad tikt ar nepakils maisztai: kaip krikszczionys taip lygei ir muzulmanai vėl jau sznairūje vieni ant kitų. Sakė, kad keletas baszibuzukų szaukdę į admirrlą Harrisą, komentotą angliszkos laivinės; o vakare tą pat dien pūlę penki szuvei, užriktūti ant prancuziszko admiralo, kada tasai vaiksycziojo Sudoj su szefu savo sztabo. Panaszių atsitikimų buvo ir daugiau; todėl dėl viso ko angliszkas admiralas paliepė į prielauką Sudos atplaukt laivui kariszkam „Cambrian“. Iki didesnio nesutikimo visai mažai jau te-reike.

— *Anglija.* Kaip pranesza korespondentas „Daily Telegraph“ isz Atenų, turbūt ar tikt ne Anglija, stengesi supjudit europiszkas vieszpatystes ir abelnam sumiszime praplatit savo ponavojimą Pietinėj Aprikoje, kur jau nū se-nei galanda dantis ant Trans-

vaaliaus. Ar pasiseks jai tai padaryt nežine, bet prie dabartinio stovio dalykų ne but labai sunku taip pasikast.

Dalis darbu.

— *Albany, N. Y.* Gubernatorius Black savo parasu patvirtino per paskutinę legislaturą priimtą bilį, kuris liko apdirbtas daugiaus iš priezasties rūpinimosi G. Alldridge, valstijinio superintendente publiszkų darbų. Minėtas bilius uždraudze pavesti ar atidūti publiszkus kontraktus pokontraktoriam be pavelijimo departamento publiszkų darbų. Tas yra dėlto turbut kad nedaleisti prie tokių darbų svetimžemius darbinikus, kuriems dūda darbą pokontraktoriam.

— *New York.* R. C. Dun & Co. savo „Nedėlinė peržvalgo apyvartos“ sako, kad laikai pasigerisę neužilgio. Jau gelešies pramonė kilo daug didesnis pareikalavimas, kas pakels tą pramonę. Daugelį apsteliavimų atlaikė taip-gi pabrikai apsiavimų.

Iš lietuviszkų dirvu Amerikoje

Lewiston, Me. Žinau, kad ir iš lietuvių yra ne mažai tokių, kurie kokiam ten nebuk reikale velyje geriau su žydu sebraut ir jam už bereikalą atmokėt negu kad su savo tautieciu susidėt; bet mą didei akvyu pasirodė panaszus atsitikimas su tula lenkiszka pamilija, o kas gal but gyvu paveikslu ir dėl mus tautiečių labiau mylinczių „zydelius“, negu lietuvius.

Nugi, mat, pereitą savaitę to lenko, (kaip mes pripratę vadijt palioko) apsirgo visai da mazas vaikiukas, kuris nei neapkriksztytas da buvo.

Tėvas jo, turbut, nenorėdamas kad kudikis mirtų, lipė, iszeidamas į darbą, savo pacziai paszaukti daktarą. Mieste

mus nei lenkiszko nei lietuviszko daktaro nėra, tai-gi nemokanti angliszka susznekėtur szauktis tulka (klumoczių); ką padarė ir vīrsz minėta lenkė, nemokėdama da angliszka susznekėt. Ir kokį tulka jus mislijat paėmė? gal lietuvi ar lenką? Kur tav! zydelį paszaukė ir tas vieton daktarą atvest, rabina atitempė. Rabinas, nudūdamas suprantas apie ligą ir per tulka pasakes, kad liga to kudikio gana pajinga esant, paliepė motinai iszeiti lauk, kad neskaudėtu szirdį, kaip darys operaciją. Motina tūjaus paklausė ir, palikus „daktarui“ sergantį kudikį ir kitą jau keletos metų vaiką, iszėjo laukan. Rabinas tada, negalėdamas jokios pagalbos suteikt serganciam kudikiui ir matydamas kad tasai gana silpnas, susimislijo padaugiti skaitlių „iszrinktu jų“ Dievo ir dėlto apkrikszti jo jį savaip. Jau buvo tūdu apasztaļu ir aną didesnįjį vaiką pagavę ir kriksztyt norėjo, bet tas gyvu gvoltu pradėjo szauktis pagalbos.

Motina tada, iszgirdus rikimą, bėgo prie durių ir norėjo atidaryt, bet durys užrakytos buvo ir negalėjo jeiti; vaikas, jau pradėtas kriksztyt da balsiau szaukėsi pagalbos.... Laimė, kad tūm tarpu parėjo vienas burdingierius, kuris tą dien' nebuvo iszėjas į darbą, ir iszmuszes duris iszvijo zydiszkus geradėjus.

Už szitokį darbą but galėjas gerai pamokyt platjtojus „senoviszko tikėjimo“ tas lenkas, bet to nedarė, mat, negražu savo „brolių“ skriaust. Isztikro, jeigu tai tikras jo rodakas but padaręs ką panaszio, tai ne tikt but viens kitam galvas suskalde (kas labai tankei atsitinka), bet ir sude nemažai pasitasytu, o kad žydas – tai reike tylėt. Vaikas nežine ar pasveiks ar ne, nes negana ką taip sirgo, bet ir naują skandėjimą da dabar tur.

Žinau, kad esiokis atsitikimas neuzsimokėtu net į platesnį svietą paleist, bet kad tame yra gyvas paveikslas kvailumo žmonių atsidavime į netikėlio rankas, aszszj apraszymą tūmi ir pateisinu ir veliju tulam iš lietuvių pasimislyt kozną sykį, kada tiktai gretisiz kokiam ten reikale prig zydo, kokį jisai sav draugą renkasi. Nesuprantu asz taip gi ką-gi mislije tie iš lietuvių, kurie ir visūs kitokiūs reikalūs, kaip ir pirkime maisto ar apsirėdimo kreipeisi prie zydo, praeidami pro tokią pat krantuvę, lietuviu kurę tasai užlaiko. Vis tai, turbut, tamsumas mus žmonių tame yr' kaltas.

Lietuvaitis M. V. A.

Philadelphia, Pa. 18 Geguzio.

Czion sustraikavo apie 5000 kriauczių „Garment Workers“. Straikūje drauge ir „Lietuviszka kriauczių unije“ kuri drucziausiai laikosi už visas kriauczių unijas Philadelphioj. Straikieriai reikalauje didesnės mokesties.

New Yorkė straikūje arti 20 tukstanczių kriauczių, tarpe tu yra 600 lietuvių. Kaip girdet ir Baltimorės kriaucziai žada straikūt.

— Praneszti taip gi verta kokioms szelmystoms atszizymejo tuli mus tautieciai ziemi-neje szalyje miesto (ant Richmond). Czion, mat, laikosi „Lietuviszkas Politiszkas Gedemino Kliubas“ ir tarp sąnarių to kilo nesutikimai. Tarp sąnarių yra dalis „bajorų“ ir dalis „muzikų“. „Muzikai“, kurie laikosi vien lietuviystės, iszbraukė iš knygų vardus „bajorų“, kurie buvo norėje pradėt savo lenkiszku karsz-czių per daug ponaut ant pirmųjų. „Bajorai“ ir nesnaudė ir jie griebėsi žandariszku budu prie muzikų: pavogė Kliubo charterį, mislydami tūm paardys Kliubą ir uždės savo poniszka.

Kliubo tūm vienok jie nepaardys, bet vis-gi padarys zygio ir kasztų tikriem kliubo sąnariam.

— 18 d. Geguzio užsibaigė prova lietuvių Jūdaucko ir Czipuliaucko, kuriūdu, kaip jau pereitam num. minėjau, buvo skūsti už padirbimą pinigų. Czipuliaucką iszteisino, o Jūdaucką nubaudė ant keturių metų kalėjimo.

Toki darbai lietuvių zemina lietuvių vardą.

P....

Philadelphia, Pa. 29 Geguzio.

Mus miesto geros valios ukė-sai, ant garbingos ir nemirtinos atminties savo užsitarnavusiem didvyriam iszrengė parodas. Nesenei buvo iszkilmingai apvaikszeizotas jubilejus arcivyskupo Ryan'o, o 15 d. szio mėnesio tapė atidengta statua (monument) garbingiausio szios szalies laisvės tėvo Jurgio Washingtono per prez. Suv. Valst. McKinley assistencijoi gubernat. Hastings, prez. gabineto ir kitų augsztų urėdnikų szios szalies. Keli tukstancziai kareivių salitavojo aplink.

Dieną 20 szio mėnesio tapė atidengta statua S. Girard'o (prancuzo) kuris visą savo turta paliko ant mokslainės „Girard Colege“ kuri kasztūje arti 50 milijonų dol. ir gauna czion prieglaudą 1500 siratų, kaipo ir augsztą mokslą (ir lietuviszbažnyczia stovi ant žemės kuri prie to priguli, už kurę tiktai randą mokama). Szio statua buvo atidengta per gubernatorių szios valstijos Hastings.

Dieną 1, 2 ir 3 Birzelio bus atidarytas miesto muzėjus, ant kurių tai dienų pribus vėl prez. McKinley.

Philadelphietis.

Minersville, Pa. 20 d. Geguzio tapė palaidotas Motiejus Belkevicze, kurį 18 d. szio mėnesio užmuszė mainose. Pri-

gulėjo jisai prie draug. „Szv. Izidoriaus“ isz Mahanoy City, Pa. bet kaip ne buvo iszsimo- kėjas pilnai ir tiktai 14 dienų tereikėjo, kad liktų suspenda- votas, paskirta jam buvo tiktai \$50 aut laidotuvių.

Szv. atminties M. Belkevi- czius paėjo isz Suvalkų rėdy- bos, Senapilės pav., parapijos Plutiszkių.

Su gūdone V. R.

Ko mums truksta?

Paėmęs kurį ne buk isz lie- tuviszkų laikraszczių vis ap- tinki szį ar tą naudingo pra- neszta, ir padūta vienokį ar ki- tokį užmanymą naudingą lie- tuvystei; bet viskas tas tikt laikraszcziio skiltise ir pasiliekti. Musų naudingi užmany- mai neranda pritarėjų ir neįsi- kunyja. Priežasčių tame ga- lima rasti nemažai; bet asz la- biausia noriu atkreipti savo paisą ant szio: Juk tai visi gana gerai žinome, kad pabu- diti ir paragiti žmones prie to ar to per laikraszczius yra ga- na sunku szįdien ne vien tikt dėl to, kad tūs laikraszczius labai da mažytėlis skaitlius lietuvių teskaito, bet ir dėl to, kad nū tūlių laikraszczių žmo- nės draudzemi yra kad ne skaitytu, – tartum, rodos, žmo- gus yra kokis gyvūlys ir gali- ma jį prie vieno ko verste pri- verst o nū kito verste atkalbīt; tai-gi reikė bandyt gyvu žod- ziu žmones pajudīt ir prikalbīt prie szio ar to.

Bet ir czion, kaip persargą, reike patėmyt, kad prie tokio pakalbinimo ir sujudinimo žmonių prisilaikyt reike tikro mierio, nenukreiptent savo kal- bos isz paczių jau pradzių aut savo nūmonių iszdėjimo, bet tikras reikalas tur but vis aiksztėje; taip-gi peiktinas, ne- mažai, budas ir tų, kurie ne- persitikiuę gerai įturiuje kal- bos vieno ar kito tūjaus leidze po svieta apkalbėjimus ir nie- kina jo kalbą, iszrasdami ne

tikt benaudinga bet da blėdin- ga, kaip tai patėmyti galima isz praneszimų dviejų laikrasz- czių „Garso“ ir „Darbinjko“ apie kalbą laikytą Shenandoah, Pa. per p. Kunemana; vienas isz sziedviejų („Garsas“) pra- neszė, kad kalba p. Kunema- no yra benaudinga ir iszrodė nekuriūs netikumus jos, an- tras-gi („Darbinjkas“) prane- sza, kad toki užmėtinėjimai ne tikt netėisingi bet visai mela- gingi, kaip gi to, ką pirmasis praneszė, suvis nebuvo. Tai- gi jau czia ir matome, kad vi- sokis darbas naudan lietuvisz- tės isz paczių pradzių yra tramdomas. Apart nesupra- timo gimusio galvoje tokių tramdytojų, asz nieko czion nepatėmiju ir kiek iki sziol asz matau isz viso mus szįdieni- nio darbo tokio nesupratimo net kruvos jau yr; – tai-gi prieszingai tam nesupratimui reike bandyt jieszkot mums daugiau sveiko supratimo, – ko nemažai truksta mums mu- sų darbūse link labo lietuvisz- tės.

Užsiminęs apie sujudinimą gyvu žodziu mus nesuprantan- czių brolių turiu pasakyt, kad labai reike mums tokių tėvy- nainių, kurie netingėtu savo žodziu iszrodyti sziem labiau reikalingus mums visiems rei- kalus ir pakalbītū prisidėti prie darbavimosi tame.

Juk rasime szįdien ne ma- žai tokių miestų ar miestelių, kur po kelis desėtkus lietuvių gyvena tartum neiszmintingos avelės: nevienas priguli prie lenkų ar slovākų draugysczių ir susivienyjimų, o apie lietu- viszkas draugystes ir lietuvisz- stę nieko neiszmano, nes jiems niekas apie tai nepraneszė ir nēr kam isz jų tarpo apie tai vis paaiszkīt. Czion tai jau kaltė musų vadovų. Ar-gi negalėtu jie tokius mus bro- lius atlankyti (asz czion kalbu apie tokes vietas, kur gyve- nanti lietuviai priguli kaip ku- ris ir prie netolymos nū czion

lietuviszkos bažnyczios, kur sėdi lietuviszkas kunjgas) ir paragīt jūs prie pamylėjimo lietuviszstės, kaip ir pasirupīt sutvert kokią draugystę lietu- viszka, ar kūpą „Sus.“; juk ir „Sus.“ negal pats per savę sti- prēt, tai gana gerai matome isz skaitliaus sąnarių „Sus.“, isz- neszanti vos kiek per tukstantį, kada tūm tarpu lenkų ir slo- vakų susivienyjimai skaito jau tukstanczius sąnarių.

Jeigu musų vadovai, vieton dabar kariauti su nebuvusiais (kaip labai tankei atsitinka) bedieviais, imtusi aiszkīt lietu- viams naudingumą apszvietos ir vienybės, ir savo geru pasi- elgimu dūtu paveikslą savo parapijonams, tada, be abejo- nės, ne tikt musų draug. ir „Sus.“ geriau stovėtų, bet ir visi mus užmanymai rastų daugiau pritarėjų ir greicziau but galima jūs įkunyti; o tada užstotu ant žemės Amerikos tikras rojus lietuviszstės dar- bam.

Szįdien, teisybė, nekurie isz mus kun. skundzėsi, kad nieko apie jūs gero neprilan- kus jiems laikraszcziiai ne raszo; bet ir kaip gi apie tai raszyti, jeigu to gero mes nematom; ir iszties toki papeikimai mus kun. neisznyks isz skileczių mus laikraszczių pakol gerų darbų mus kun. nepamatysim. Juk svietiszku vadovų mes labai tikt mažą skaitlių czion turim ir tiem sunku ką daug gero dėl lietuvių Amerikos padaryt, sutinkant visokias kliutis ant to kelio; tai-gi kun., kaip ar- cziau prie žmonių esantiem, reikia labiausia dėl lietuvių gero ir darbūtis, o tada kur tikt akį užmesim, visur pama- tysim pagyrimus jų už tokius darbus.

To asz isz szirdies veliju su- laukt ir viso labo linkiu.

Dzukas Kal. Pavieto.

Peržvalga.

„Lietuva“ num. 18, raszo, kad

Lietuvos apszvietunų, baigu- sių augsztesnius mokslus yra apie 1000, bet kiek tas 1000 padarė naudos savo tėvynei ir broliams, visai nėra nieko ma- toma; kas yra padaryta, tai užtenka atlikimui to 3-4 dar- binjku, tai gi kur darbai dar likusių 996? Gydytojai gydo žmones, sudzios sudyja nusi- kaltusius o apginėjai (advoka- tai) stengiasi jūs apginti ir vi- si tą daro tikt už pinigūs, o liūšą laiką praleidžia prie vin- to arba szacho. Tūs darbus už užmokestį atliktų ir žydai. Paprastai kol dar eina moks- lus, tai nors žodziais dirba dėl lietuviszstės, bet pabaigę ir ga- vę vietas kokiose zemstvose, apsivedę su svetimtautėms, viską užmirszta: tėvynę, bro- lius ir savo žadėjimus. Prie pradzios buvo daugiau dar- binjku, bet dėl neapmokėjimo bei persekiojimų nū valdzios visai susimazino jų skaitlius, ir pažadinę žmones isz letargo patys pabėgo kas zin kur, kaip skaitytojas regi isz p. V. Kap- so eilių.

Lietuvos szviesuoliams.

Ko tvirtinot mums nūlat: mokslas reikalingas, Mokslas jus sunkiam vargui vaistas stebuklingas? Ko žodziais gražiausiais mus gundēt kas sykis: Tamsūli, eik prie knjgos, tamsūli, mokjkis? Ko siulėtės jus patys parodyt mums kelią, Kuris naktį praszalins, dūs giedrą dienele? Nusidirbę, nuilšę, ir da prakaitūti, Skubinome įgyti, ką žadėjot dūti. Ir, isztiesę prie jusų mus rankas pus- lėtas, Tarėme: kur tas mokslas jusų paža- dėtās? Dūkite mums jį, broliai, mes troksz- tame jojo! Tąsyk jus garsus Rlyksmas staiga apsistojo, Kas zin kur iszsislapstēt niekadėjai, Ir žadėjimus jusų isznesziojo vėjai...
* * *
Kam jus ėmę suardēt mus szirdzių ramumą, Priminę mums Lietuvą, pareigų szventumą, Kur Lietuva-tėvyne uždeda antmusų?

O! dėl Lietuvos—szaukėt—negailėkim
 trusų,
 Aukų, pasiszventimo! Nesidūkim
 skriausti
 Ryjikams tautos mūsų! Verskim jū
 pajausti,
 Kad mes gyventi norim! Į kovą!
 Nežusim!
 Tik eikite su mumis, mes jums vadai
 busim!
 Tada užsiliepsnojo mus szaltos kru-
 tinės
 Ir stojome priesz skriaudą žemelės
 gimtinės.
 Kada-gi prieszai stvėrė draskyt mus,
 apnikę,
 Jus, kaip niekszai, pabėgot, mus
 vienus palikę!
 Mus isz tėviszkės tremia, kalėjiman
 ima,
 O jus?... kas zin, ar matot mus pa-
 siszventimą....

* * *
 Arba jus numalszinkit sujudintą
 protą,
 Užgesinkit isznaujo mus szirdį liep-
 snotą,
 Arba, stoję į eilę, kaip tikri vadovai,
 Szvieskit mus ir nedūkit gest pradė-
 tai kovai!
 Bet, mus sykį sukurstę, vienus ne-
 pameskit —
 Zadėjot vadais buti, tai grįžkit ir
 veskit!

„Rytas“ num. 15 raszo, kad
 sustojus dabar darbams, mūsų
 žmonėms geriausiai yra užsi-
 imti žemdarbyste, draugystė-
 mis susidėję. Žinoma, kad
 tokiu budu lengviausiai būtų
 pradėti ukę vesti, ir nereiktu
 iszleisti paskutinį centą ant
 maisto, esant bedarbei tokį il-
 gą laiką. Užsiimant uke, tu-
 rėtų ganėtinai sav gero maisto,
 ir dar atliktu kas pardūti. Bet
 arčiau miestų sunku yra jau
 ukę įgyti, nes tokia brangiai
 ateitų ir nebutų galima iszsi-
 risti. Geriausiai sziaudien pra-
 dėti ukę naujokinėse; nes su
 1000 dol. gal jau ką isztaisyti,
 užpelno didelio nebus, bet tu-
 rint ganėtinai maisto bei na-
 mus, galima jau gyventi. To-
 kių naujokynių vakarinėse
 valelijose galima pasirinkti.

„Rytas“ apskaito kad Ame-
 rikos lietuviai yra pragėrę pi-
 nigų per metus \$3,610,000.
 Dirba gerai, gauna ant mėne-
 sio po 50-60 dol., o vos isz-
 minta; sustojo darbas, eina pas

pažįstamą jau skolyti, nes ne-
 turi kūr misti. Gerai užpel-
 nydami, visai užsimirszo kad
 gali ateiti ir bedarbė, retas
 kuris susidėjo sav kiek turto,
 daugumas viską pragėrė ir
 sziaudien apsunkina savo pažis-
 tamus arba gentis. Kad taip
 ant gero būtų žmonės palan-
 kus, su aukoms dėl apszvieti-
 mo bei tėvynės, tai nei tokių
 vargų sziaudien nejaustumėm.

„Lietuviszkas Laiszkas“ ra-
 szo apie atgijimą lenkų Vokie-
 tijoje. Poznaniaus provinci-
 joje tapo nauji skyrmai, ka-
 dan-gi jų pasiuntinys į perla-
 mentą iszskirtas numirė ar at-
 sisakė; lenkai laikė susirinki-
 mus ir lenkiszkas prakalbas
 dėl skyrymo, ką policija užgy-
 nė, ji norėjo kad lenkai vo-
 kiskai prakalbas laikytu; tas
 lenkus taip įpykino, kad jie
 iszskyrė vieną isz tarpo savų-
 jų, kur kitados vis vokietį
 skirdavo, ir mokintoją Gruete-
 rį net užmnszė, kad tas skyrė
 vokietį o ne jų kandidatą. Va-
 kariniūs Prūsūs, apskirtyj
 Szvec, viens lenkas taip gi už-
 muszė vokietį, kad tas skyrė
 ne jų kandidatą o vokietį.
 Prie užmuszėjystės jis prisipa-
 zysta ir sako, kad norėjęs ma-
 tyti „vokiszko szuns kraujo“
 kūrį su laukiniu akmeniu už-
 muszė. Yra tai vaisiai užgy-
 nymo lenkiszkos kalbos susi-
 rinkimūse. Užmuszėjai, žino-
 ma, nukentės, bet lenkai isz-
 skyrė saviszkius ir daugiau
 nesidūs vadziotis už nosių vo-
 kiečiams.

„Nauja Liet. Ceitunga“ num.
 30 pranesza, kad abeji rube-
 žiaus sargai, maskoliai ir vo-
 kiečiai, gavo paliepus, gau-
 dyti kontrabanczikus. Iki
 sziolei vokiszki rubežiaus sar-
 gai nedarė jokių kliuczių, ku-
 rie neszė pirkinius į Lietuvą,
 bet nū dabar jau gaudys to-
 kius, kurie ką nors norės ga-
 bentį Lietuvon. Tokiu budu,
 jei tai tiesa yra, gabenimas
 knygų ir laikraszczių Lietuvon
 taps skaudžiausiai užgautas,

nes netikt ką maskoliai gaudy-
 bet gaudys dabar ir vokiečiai.
 ir tokiu budu gal visai sustos
 gabenimas knygų Lietuvon.
 nes vokiečiai nei vieno nepra-
 leis; liet. knjgos su laikrasz-
 cziais didžiausiose tamsose bei
 darganose tapo gabenamos per
 rubezių, o dabar jau tokiu pat
 keliu turės keliauti ir iki ru-
 bežiui nū Tilžės. Matyti kad
 maskoliai vieni nieko negal
 padaryti liet. knjgoms, dėlto
 pasikvietė pagelbon vokie-
 czius, kurie jiems gelbėtu; o
 vokiečiai, kurie yra gatavi
 maskoliui į kelines įlysti, vis-
 ką padarys ką tikt maskolius
 jiems palieps.

P. Pelėda.

Gulykla tigriu.

(Pabaiga).

Laikas szauti, pratarė War-
 ton'as szaltai; taikyk į akį:
 kulka pereis per smegenis, ga-
 lime iszsigelbėt. Pranciszkus
 pagriebė dviliaupę szautuvą,
 Lincoln'as pisztalietus. Ant
 zodzio Wartono abudu kartu
 paspaudė laidukus, bet szu-
 vio nebuvo. Tigrius iszgirdęs
 taksztelejimą gaidukų, atszo-
 ko į szalį, bet pamatęs, kad
 nieko jam nekenkė, sugrižo
 ant pirmos vietos da su dides-
 niu įsiutimu. Parakas kami-
 neliūse kuvo sudrėkęs. War-
 ton'as ir asz pradėjova jieszko-
 ti parako, bet taip tamsu buvo,
 kad jieszkojova apicziupai.
 Kada dasilytėjau tigriukų, isz-
 girdau ką tai panaszio ant
 naugės skambėjimo, ir greitai
 patyriau, kad tigriukai bovi-
 josi su mūsų parakragiais.

Ant nelaimės isztraukė
 kamsztukus nagais, ir parakas
 iszbarstytas ant drėgnos žemės
 negalėjo but sunaudotas.

Tas baisingas atradimas atė-
 mē mums paskutinę viltį.

„Prapūlėme, pratarė War-
 ton'as, liekti tiktai iszsirinkti,
 ar geriau mirti isz bado kartu
 su tigriukais, kurie uzdaryti su
 mumis ar įleisti besliepiczią“.

Tai isztaręs, atsistojo prie akme-
 nio, ir ismeigė savo akis, nekiek
 nesibijodamas, į degancias
 tikis tigrio. Jaunas Lincoln'as
 tukstanczius prakeikimų siuntė
 ant savo nelaimės. Prancisz-
 kus, labiau szalto kraujo, pa-
 emė galą virvės, kurę turėjo
 prie savęs, nuėjo į kitą galą
 szkirbos nieko mums apie tai
 nesakydamas. Neuzilg' isz
 žirdome duslų riksmą, kaip
 zvilpimą. Tigrius, kuris taip-
 gi iszgirde tai, rodėsi da la-
 biau įsiuto. Lakstė aplink
 skylę kaip apkvailjtas isz pa-
 siutimo; po to sustojo ir atsi-
 kreipęs ant girios sustaugė bai-
 singai. Mūsų du vedikai in-
 dijonai naudojosi isz to, palei-
 do keletą vilyczių isz virszu-
 nės medžio, kūr buvo pasislė-
 pę. Pataikė bet vilyczius at-
 szoko nū storos skuros, vienok
 viena isz tų isismeigė netoli
 akies. Įsiutimas tigriaus tūm
 da pasididino; pūlėsi prie me-
 džio, apkabino ir rodėsi norėjo
 iszrauti aną su szaknimis. Bet
 kada iszpurte vilyczią, vėl kiek
 aprimo ir vėl stojosi ties skylė
 szkirbos. Pranciszkus dabar
 sugrižo: rankose neszė tigriu-
 kus surisztus virvėmis, kurio-
 mis jųdu užsmaugė ir iszmetė
 per skylę laukan.

Tigrius pradėjo glamonėti
 jųdu ir vartyti koja; kada per-
 s tikrino, kad negyvi, iszdavė
 baisingą riksmą, kad mes turė-
 jome ausis užsikimszti. Iszme-
 tinėjau savo szautojui nereika-
 lingą barbariszkumą; bet isz-
 jo užgaunanczių atsakymų pa-
 zinau, kad nustojo suvis vilties
 iszsigelbėjimo, ir visokį pa-
 klusnumą skaitė už bereikalin-
 gą. Kas link manės, nē pat-
 sai nežinau isz kur turėjau
 viltį kokios tai netikėtos pa-
 gelbos. Griausmai tūm kart
 nutilo, vėjas taip-gi nustojo
 putės po baisingos audros. Ti-
 grius gulėjo szalyp vaikų.

Buvo tai bestija didelis ir
 drutas, matyt buvo ant iszties-
 to kuno stipruma jo muskulų;
 isz snukio isz kur kyszėjo bai-

sus dantys, dribo putas. Kaip sžtai davėsi iš kur tai girdėtis antras riksmas; tigrius atsiliepė ant to gailingu balsu, o indijonai riktelėjo, persergėdami mus apie naują nelaimę. Po valandėlei pamatėme kitą tigrių artinantis prie mus, bet kiek mažesnį už pirmąjį.

„Tai baisėnis neprietelis, nes tai yra pataitė“, – pratarė Warton'as. Akys pataitės kada pamatė negyvus savo vaikus tikra ūgne rodos degė. Pirmasis tigrius da vis nenustojo dejavęs. Bet už valandėlės ir jo dejavimai apstojo. Sžtai pataitė išputė sznerves ir prisiartino prie skylės, kur mes tai vis tēmijom, kaipo rodos norėdama patirti, kas jos vaikus nugalavo. Pamatė mus ir tūj' pūlėsi ant akmens, kad isztiesų but galėjus nuverst, jei mes nebutume prilaikę. Matydama, kad nieko nebus, prisiartino prie tigrio, kaipo ant rodos, po tam abudu nu bėgo greitai. Riksmi kas kart tilo ir pagaliaus suvis negirdėt buvo.

Mūsų vedėjai nulipo nū me dzio ir greitino mus kaip galima skubintis pabėgti, isztardami, kad tigriai nubėgo jieszkti kur toliau skylės, idant dasi-gauti į szkirbą. Atstumėme greit akmenį ir jau leidomės į kelionę, bėgdami per szakas ir szaknis sunesztas pavandenės, kaip asztrus balsas indijonų persergėjo mus, kad tigriai bėga paskui mus. Buvome tūm kartu ties tilteliu išz lendrių, pertiestu per strautą. Indijonai tiktai gal per tokius tiltus per-eiti. Gilei įsigrauzęs tarp dvie-jų krantų, su asztriomis ūlo-mis, strautas oszė su dideliu smarkūmu.

Lincoln'as, Pranciszkus ir asz per bėgome per tą tiltą, bet Warton'as buvo da ties viduriu stengdamasis uzlaikyti viensvarbą, kada tigriai iszbė-gę isz artymos girios, priszoko prie kranto su baisingu rik-smu. Warton'as, kaip tiktai

dasiekė mus, iszsitraukė me dziokliszką peilį ir nupjovė ryszius, kureis tiltas buvo pri-risztas prie kranto: tikėjosi tūm padarysęs nepereinamą už-tvarą mūsų neprieteliam, pa-taitė szoko per strautą, norė-dama dasiekti mus.

Buvo dailu ziurėt ant tos bestijos, iszsitiesusios valandą ant strauto: bet tas matymas pranyko kaipo zaibas. Sylas jos nesilygino tolumai: neda-siekusi kranto nupūlė per asz-trias ūlas į gėlmę! Ne nugąs-dino tas jos draugą; smarkiu pasispyrimu perszoko per strautą, bet uzsikabino tiktai su pirmutinėmis kojoms. Pasika-binęs taip, stengėsi uzsikabiti ant virsz. Indijonai ir vėl tyrai suriko, kaipo rodos jau nebu-vo vilties; bet Warton'as, ku-ris buvo arti tigrio, priszoko drąsiai prie jo ir savo medziok-liszką peilį įsmeigė jam į kru-tis. Su neapsakomu įsiutimu, žvėris suėmęs visas savo sylas, atsirėmė paskutinėmis kojomis į akmenis ir pataikė nutvertie už kojos Wartonui; bet mano nenugąstingas draugas susi-griebė kaire ranka už kelmo medzio czion esanczio dėl atsi-laikymo ir vėl smarkiau durė peiliu savo prieszui.

Viskas tas atsibuvo vieno valando.

Mes visi pasiskubinome su pagelba. Lincolnas pagriebęs szautuvą Warton'o, taip smar-kiai sudavė tigriui į galvą su kulbe, kad apsvaigėtas žvėris nupūlė į gilumą.

Bet Lincolnas neiszmieravo gerai savo smugio, pasilenkė pryszakyn ir negalėdamas jau susilaikyti, nugarmėjo į be-dugnę.

Turtas ir laime.

Isz gudiszko. ;
(Tasa.)

— Palauk truputį sziczion, – tarė jisai Etjenui, – asz tū-jaus atidūsiu tav, ką prizadė-jau.

Lida ir sėdinti prie jos mo-teriszkė vis dar miegojo, ir už valandėlės maziuliukas kunin-gaiksztitis turėjo pabusti zydu milijonieriumi.

Sugrižęs į gabinetą Samue-lius iszėmė isz biuro knigeleę czekių, iszplėszė isz jos du laksztu ir pasiraszęs, padavė Etjenui.

— Tai, viens tav, kitas Mar-fai; judu gausitą parodytą sziczion sumą tūjaus, kaip perdū-sita szitūdu czekių į vieszpa-tystės banką, Viedniuje. Bet noriu prisimyti judviem, kad toks greitas pralobimas gal pritraukti akis žmonių ir ge-riau padarytumėta, kad kur iszvaziūtumėta.

Tarnas paziurėjo ant padū-tų jam popierų ir nutirpo, pa-matęs tokią didę sumą pinigų.

— Ak, baronas! jus dūsnus, kaipo caras! – pratarė grieb-damas už rankos bankieriaus, kad padėkavoti. — Kas link-gi mudviejų atsitolinimo, tai jau seniau sutarta.

Marfa turi dėdę Amerikoje, pas kurį mudu ir nutarėva va-ziūti, kaip apsivesiva.

Likęs vienas Samuelius par-pūlė ant lovos, jį pagavo da-bar yvairios mislys. Pirmuti-nis žingsnis prie atkerszijimo jau padarytas; ateitė gi žadė-jo dar gana daug.

„Isztiesų, jeigu tiktai yra velnes, tai tikrai jis buvo ma-no pagelbinjku szeme darbe, – sznekėjo sav vienas bankierius, ramėdamas savę.

— Net tiedu žmonės, viena-tiniai pagelbinjikai mano, ku-riūdu matyt po savo akių ne but mą smagu, ant ilgo aplei-dze Europą!“

Dabar turime persikelt už poros metų po to, ir užmesti akį ant atsitikimų nutikusių per tą laiką tarp tos ir kitos poros.

Pasveikus Lidai, bankierius priverstinai turėjo taip pat ap-sieiti su savo paczia, kaip ne-tyczia reikėjo jam pasirodyt tą naktį, kada toji atvėrė akis

valandoje, kada jisai laszino narkotiką į gėrymą jos. Tai-gi Samuelius meilinosi ir nusi-lenkdavo ant paczios užsima-nymų, bet moteriszkė, karsztai jį mylėjusi, greitai pajautė, kad tas meilumas paties yra tiktai nudūdamu. Jauna mo-teriszkė ne sykį didei nusimi-nus verkėdavo; bet pamaczius, kad toks jos apsiėjimas tolina isz namų Samuelių, jį užsi-darė savo kambaryje ir per dienas užsiimdavo tiktai vien auginimu kudikio.

Susirizimas Edgaro su Va-lerije taip-gi ne buvo pilnai laimingu. Piktos mislies žo-džiai, kuriūs Edgaras iszgirdo ant baliaus pas baroną Kirch-bergą, putė szaltumu ant kar-sztos pasitikinczius szirdies ku-ningaikszcziio. Jisai pradėjo abejoti, kad nekuris ypatingas didei pasielgimas jo paczios yra dar pasekme neužgesusios mei-lės prie zydo, ir prie tos mis-lies piktumas putojo krutise jo.

Dar su didesniu piktumu pradėjo persekioti zydu visur, kur tiktai patiko jūs; visi zy-dai turėję kokį užsiēmimą ant jo žemių, buvo be mielaszir-dystės iszvyti; degdamas tokia neužkanta, jisai atsisakė gel-bėti maziuliuką Boruką. Vie-nok iszmėtinėjimai sąziūės už tokį darbą nedavė jam ramu-mo; jisai nekentė patsai savęs ir visų ir tai vis davė jausti pacziai.

Gimus sunui, jame, mato-mai stojos didė atmaina; dvi-deszimts dviejų metų tėvas jautė save didei laimingu ma-tydamas įpėdinį savo. Jisai vėl lubiau pamylėjo paczia ir visi jausmai atgijo isz naujo, ir gal galutinai but susi-taikę, jeigu ne atsitikimas, ku-ris ir vėl viską paardė.

Tai buvo už poros mėnesių po gimimui kudikio. Valerije sėdėjo už stalelio; kuningaik-sztis atėjo apie ką tai pasikal-bėt; bekalbėdamas, greitai pa-griebė nū stalo medaljoną su photographia, kurį visad ne-

sziojo Valerije su savimi, ir atidarė jį, bet pažiūrėjęs ant pacijos, patėmijo, kad ji nusi- minė. — „Atidūk, asz jį pasi- kabjsiu!“ — pratarė Valerije prátiesdama ranką. Bet neuž- miegantis nepasitikejimas Ed- garo prabudo su visa syla, ji- sai atitraukė ir pratarė, žiurė- damas medal'joną:

— Asz atidūsiu tav jį už adynos.

— Koks užsimanymas! Tai daiktas, kurį asz visada neszi- ūsi ir negaliu nei ant valan- dėlės persiskirti su tūm.

— Ne žiurint ant to viso, asz pasilieku jį pas save, asz užstelevau padaryt maziuliukę photographią ir noriu įdėti šios vietą, — atsakė kuningaik- sztis, žiurėdamas isz szalies ant susimaisziusio veido Valerijos.

Visa užkaitus, jauna mote- rizkė, pūlėsi prie paties; nu- tvėrė už auksinio lenciugėlio, ant kurio buvo prikabintas me- dal'jonas, ir norėjo isztraukti isz rankų kuningaikszezio.

— Paveikslas, kurį tu ma- davei budamas jaunikiu, dėl manes — szventenybė, ir asz ne- paveliju tav paimti jį, — pra- tarė jį persimainius balse.

— Jisai szventenybė dėl ta- ves! — paantrino Edgaras kar- cziai nusijūkęs. — Asz noriu persitikrėti, ar tiktai viena hai- mē nustoti jo taip surupino ta- vę, ar czion, kas brangesnio sle- pesi. Jeigu mano toks abejo- jimas netikęs, tai ant kelių ga- tavas esmi praszyti atledimo.

Įėjus kameristka pertraukė jiedviejų kalbą:

— Jusų szviesybė, — pratarė jį, — atėjo ordinarijus su la- bai reikalinga popiera.

Nepažiūrėjęs ant pacijos, Edgaras iszėjo, neszdamsi su savimi medal'joną. Iszblysz- kus, sylų nebtokus Valerije parpūlė ant kresės, gėda ir bai- mē užėmė kvapą. Kada jį važinėjo Neapoliuje ir mislijo kad Samuelius mirė, jį, be žinios Antuanetos, užstelevo pas auksorių, kad tasai padėtu

po photographia Edgardo pho- tographią Samueliaus, kad at- myti visad tą, kuris dėlei jos nūsizudė.

Nežiurint ant visko, kas per tą laiką nutiko, ji užlaikė mi- netą paveikslą; bet szioje va- landoje didei sav iszmetinėjo, už tokį neiszmintingumą, kas galėjo didei paardyt jos gyve- nimą. Prie vienos tikt mislies, kad Edgaras gal užtikti tai, jį pakilo, greitai zengė į bu- duarą ir isz czion suktais tre- pais, nusileido sodan.

Gabinetas kuningaikszezio iszėjo langais į sodą. Szioje valandoje gabeto langai bu- vo atidaryti ir Valerije persi- tikrino, kad czion nėra Edgardo. Prieinancziame prie gabeto kambaryje girdėtis buvo bal- sas Edgardo kalbancziusu karei- viu. Jauna moteriszkė užbėgo ant balkono, prieinanczio prie gabeto ir pažiūrėjęs į gabi- netą, pamatė iszdavingą me- dal'joną, gulinti ant biuro; pagriebti jį ir isznykti kaipo szeszėlis, buvo darbu tiktai keletos sekundų; po tam nu- bėgo prie savo terrasos; bet eidama pro didelį prudą, vidu- ryje kurio buvo įtaisytas fon- tanas, jį metė medal'joną ir tasai prazuvo vandenyje.

„Czionai niekas jo nejesz- kos“, pamislijo sav ir, susira- minus, nematomai įėjo į savo kambarį.

Piktumas Edgardo perėjo ry- bas, kada patėmijo isznykimą medal'jono; ir nors tasai ne- turėjo jokio darodymo prasi- kaltime pacijos, tas vienok ne- suprastinas dėl jo pasielgimas pacijos pagimdė neuzkantą jo szirdyje. Jisai tankiai pradė- jo iszvaziūti isz namų ir lan- kytis ant kokių pasilinksmini- mų. Dėlei prigimto gražumo ir turto, jisai ūmai pergalejo moteriszkas szirdis ir greitai pasklido paskalos apie paste- bėtinus nusisekimus kunin- gaikszezio d'O....

Rudolfas ir Antuaneta, ku- riedviejų susirizimas buvo

vienu isz laimingiausių, su- karcziu nusiminimu tēmijo, kad Edgaras kas sykis vis la- biau pasidavė vilnims svietisz- kų linksmybių. Valerije tyla tai vis nukentė ir visa pasisz- ventė auginimui sunaus, jį mylėjo maziuliuką visa szir- dze. Tą meilę rodė ir Edga- ras. Kuningaiksztis daug aug- sztinosi savo įpėdiniu.

(Toliaus bus)

Padekavone.

Sudedu szirdingą aczių pa- rapijonam podraug ir kun. pa- rapijų Plymouth, Pa. ir Wilkes-Barre, Pa. už pagelbą, kokią teikėsi suteikt mą.

Plymouth, o parapijonai 23 d. szio mėnesio per kolekta- bažnyczioje sumetė 17 dol. ir 1 c., prie tų pridėjo kun. A. Burba \$5; parapijonai Wilkes- Barre parapijos ir patsai kun. Balseviczia tą pat dien laike kolekto sumetė 17 dol. ir 2 c.

Su didziausia pagūda

Rėkllys.

Atsiszaukimas.

Meldziū atkeliavusiu bent priesz 1869 m. į Ameriką lie- tuvių, kad butumėte taip ma- lonus, patys arba per kitus, apraszyt savo kelionę ir pirmus metus gyvenimo Amerikoje.

Laiszkūse atsakykite ma- daug ant szių klausimų:

Isz kur paeinate isz Lietu- vos?

Ar nū vaisko ar dėl kokios kitos priezasties isz tėvynės isz- keliavote?

Isz kur dažinojote apie Ameriką?

Ar negyvenote nekuri laiką Prusūse, Anglijoje arba Pran- cuzijoje?

Apraszykite, jei buvo kas akyvo jusų kelionėje?

Kokeme mieste Amerikos pirmiaus apsigyvenote ir kām užsiėmėte?

Kokius vargus perkentėte? Ar radote jus ten ir daugiaus

Lietuvių ir kokios jų pravar- des?

Siųskite laiszkus ant szio adreso.

Rev. J. Žilinskas

Box 103.

MtCarmel, Pa.

Naujos kningos.

Trusas ir Kapitolas. Trum- pos žinios isz polytiszkos eko- nomijos.

Vilniuje 1896 m. Puslapiu 42. Po tokiu tai uzvardziu iszėjo szita knigėle Tilžeje, ir aiszkina darbinjams apie jų darbą bei kiek gauna už jį už- mokėti, kaipo ir apie maszinas, kurios vietoje palengviti dar- binjui, suvisu atima jam dar- bą.

Aiszkina ir apie ukę, kuri Lietuvoje yra suvis nupūlus dėl jos vedimo senoviszku bu- du, kada visi kiti naudojasi isz mokslo apie iszdirbimą žemės bei gyvūlius; dėlto tai Lietu- vos javai kaipo ir gyvūliai yra suvis atsilikę nū kitų, kurie naudojasi isz mokslo ir tūmi pakele vertumą savo darbo isz ukės visokiose szakose.

Knigėle verta yra perskai- tymo kiekvienam darbinjui ir ukinjui. Knigėlės statra- szas o labiausiai korekta yra visiszškai sudarkyta.

Autorius, matyt, raszė bile paraszytu, visai nepaisydamas apie statraszą, o korektorius neįstengė to padaryti ir dar- paliko daugybę drukoriszkų klaidų, kuriš yra nedovanoti- nos. Paskiauseme laike visos knigos iszėjusios Tilžeje yra tiktai supustyjimu mūsų lite- raturos. Isz to matyti, ko mes galime tikėtis nū Prusų lietu- vių.

P. Zambrukas.

Klaidu ataisn.

Pereitam num. „Vienybės“ ant puslapio 238, treczio szpal- to, padavime naujai prisira- sziusių į „T. M. D.“ sanarių padėta yra J. Šūbaitis, o tur- but J. Gūbaitis.

V. R.

Bausmė,*Parasžė vaikas.*

(Tąsa)

V.

— „Vargūli! sukruvėtas visas perdėm,
Prie medžio prikaltas kenti tu; —
Tai nors aniūlam apsireiszkį geriem, —
Apalptų jie, kad pamatyti.
Dievai! szitai szonas atvertas — szirdis
Matyti net per žibanczią žaisdą, —
O Tavo krutinė dejūja da vis, —
Bemirsztanczio kvapo n'iszleis da.
Vai kas Tavę daužė per galvą, — vai kas
Prie kryžiaus rankas tavo kalė?
Vai kaip aniūlai Tavo kraują suras?
Juk truko kiekviena gislelė...
O, Dieve krikščezionių! kam tu aprinkai
Czia tokią nedėkingą vietą —
O, mūs lietuviai, butų Tavo vaikai: —
Bucziūtų szį kraują pralieta.
Perkune nepjkk! — juk ir tavo žaibai —
Pas jįjį grozybės atrastų.
Bet mą ir baisu: — Tavęs gaila labai:
Vai kas tu do vienas? vai kas tu?
Kam Tu toks bausis? pas mus prieszus vedi?
Kam Tavo rustybės žarijos
Ant mus tiktai krinfa: tėvynė graudi
Ir dievas Perkunas Tavęs bijo!
Sztai tukstancziai meldžia sunų Lietuvós:
Paliauk nekaltūsiaus žudyti.
Ant kryžiaus juk pats kenti bepaliovos:
Ar kersztas Tav liep' mus naikyti?
Tai kam Tu kenti? susimilk ant savęs,
Ant mūs ir ant mūsų tėvynės:
Tada Tav Perkuns žaibus savo paszvēs;
Stabmeldis raudos atsiminęs...
Ir man gal padėsi? — Jau mano szirdis
Apalpo — užmirszo jau kerszta...
Ir szita ranka — gal norsyk nužudys...
Ne! ne! galvoj' mano jau kerszta!..
Dievai! ką darau asz! — asz Jojo meldziu, —
Kad mą nužudjtų Gerardą?
O ne! asz padukus! — savęs negirdziu —
Asz jau užmirszau kerszto vardą.
Bet kas ten taip garsiai smarkauja pilyj'?
Ir kur czia tas aiskus szviesumas?
Sztai gaisras, namai užsidegę keli —
Dievai tas staugimas toks umas? —
O, vargel szis triukszmas pažįstamas mą:
Czia maudos kraujūs' mano broliai.
Jau artinas verksmas — ugnis uždama...
Kur buna Gerardas ikszioliai?“
— „Asz czia!“ — tarė balsas galingas vaikino:
Plaukai suvėlti jo ir žiba akis, —
Priszoko, per vidurį ją apkabino; —
Ji pūlės atgal: laszus kraują kelis

Iszvydo ant jo užsidegusio veido.

„Vaidele! drebi jau? kraujai tavę baido? —
Suskaldziau makaulę stabmeldzio szunies —
Nelaimė! — nēr ką! — jau prazuvome mes!
Mūs sziądien visų ateitė bus vienokia —
Klausyk! sztai balsai: jau stabmeldziai arti,
Girdėt kaip įdukusios krutys jų kriokia...
O ne! nužudjt' jie tavę neverti —
Greicziau, tik greicziau, žinau vietą paslėpsiu“...
— „Gerarde, paleisk! — ką jie mą padarys?...
Ten tavo vieta, kur prieszų vidurys, —
Imk kardą —!

Kryziokams asz dvesti paliėpsiu,
(Toliaus bus)

**Mythai, pasakos ir legendos
Ziamaicziu.**

Surinkti ir iszleisti per D-ra Edm. Veckenstedta,
vyresnyjį senoviszku kalbu mokytoją prie Nikalojaus
gymnazijos Liepajuje (Kursze).

Lietuviszkai iszguldė J. Szliupas, M. D.

(Tąsa.)

Nū to laiko, kaip su Ziamaitė buvo susiglebėscziavę, tris
aniolai pykosi vienas ant kito. Galiaus tas dalykas tapė pa-
tėmytas. Kada Dievas visąką dažinojo, jis norėjo, kad Per-
kunas, Augsztis ir Szveistikas vėl susitaikytu. Susitaikymas
ir įvyko; bet tris aniolai nutarė, Ziamaitę už korą dėlto, kad
ji visiems trims buvo pasidavusi, isztremti į auksinį palocių,
kurį Ugnedūkas ir Ugnėgavas buvo pabudavoję isz prieszas-
ties isznaikinimo svieto. Ten jai žmogus tapė pridūtas, su
kuriūmi jį gyveno palociuje. Isz tos moterystės užgimė daug
vaikų, ir kada tie vėl tarp savęs apsivedė, tai galiaus pasidarė
pilnā gentė. Ainiai Ziamaitės vadinosi pagal savo gentės
motyną Ziamaicziais. Kada bėgyje kelių szimtmezzių tiek
jų priviso, kad dėl jų neteko vietos auksiniame palociuje, Zia-
maitė liepė jiems iszsidanginti ir pasijieszkoti buveinės ant
ziamės. Bet su tūmi dėl Ziamaitės pasibaigė laikas iszguji-
mo: ji aulinkui galėjo gyventi danguje, kaip ir auksinėje py-
lyje, kuri buvo augszcziausiam kalne ant svieto, arba palo-
ciuje isz krisztolo, kuris stovėjo viduryje tarp dangaus ir ziamės.

Taip gi Ziamaicziai rengėsi iszsidanginti. Kadą gi zia-
mė jiems buvo nežinoma ir kadą gi jie nežinojo, kokioje sza-
lyje jie turi apsilikti, tai Ziamaitė jiems pasakė, kad jie ke-
lionėje taip tegul eina, kad saulė jiems visūmet tekėtu pusiau
po deszinei, o leistusi pusiau po kairei. Tokiu budu Ziamai-
tė jiems velino keliauti sziaur-vakarių linkmėje. Potam ji
pasakė jiems, kad jie turi taip ilgai keliauti, iki ji pati pasi-
rodys ant dangaus ir jiems su pirsztu ar kaip kitaip parodys
ziamę, kurioje jie turi apsilikti.

Potam Ziamaitė nuėjo į dangų ir papraszė aniolų Miko-
lo, Gabrielio ir Rapholo, kad lydētu jos žmones ir apgintu to-
limoje kelionėje. Ziamaicziai, mat, turėjo pereiti per daug
augsztų kalnų; jų keliasėjo per balas ir smiltynus, per upes,
azerus ir mares; daugelis pavojų laukė jų ir kiek tai muszty-
nių reikėjo perleisti! Aniolai prizadėjo iszpildyti praszymą
Ziamaitės: ir visūmet jie gelbėjo, bet tiktai tada, kada bėda
Ziamaiczių buvo didžiausia; jie taip darė, idant anie patys

zmokti pasigelbėti ir tūmet tiktai taip, kad Žiamaicziai ne-
atėmyjo, nū ko jiems pagelba parėjo. Aniolai, mat, rodėsi
leados tiktai pavidale ir drabuzyje Žiamaiczių ir tūjau vėl
znykdavo, kada jų pagelba nebebudavo reikalinga.

Žiamė, kurioje kelionė Žiamaiczių turėjo užsibaigti, tapė
ems dėl to atokioje tolybėje prirodyta, kad jie neįstengtu
rasti kelią į kalno palocių pas savo gentės motyną. O kad
ji pati motyna, kuri vėliaus turėjo vieszpatauti ant savo
lonių, kožnu kartu nepatėmyta galėtu nusidūti pas savis-
ius, iez palociaus kalne ji pasistatydino požiamine lindynę,
inanczią į žiamę Žiamaiczių.

Kada Žiamaicziai pradėjo savo kolionę, pirmiausiai jie
prėjo viduje kalno lipti iki jo virszunei. Pylis gulėjo žia-
tai kalne, ir kada gi tasai buvo augszcziausias kalnas žiamės,
ai jie turėjo lipti daugiau kaip metus, iki jie buvo pasiekę
irszunę. Ant vieno zodžio Žiamaitės atsidarė kalnas pas vir-
zunę ir tūjau vėl užsidarė pats isz savęs, kaip tiktai Žiamai-
ciai buvo iszėję po plynu dangumi.

Žiamaicziams, kurie iktūlaik nėkadės nebuvo apleidę pa-
lociaus viduje kalno, svietas pasirodė labai navatnu. Rodė
ie mokėjo kalbą, nės tą jie buvo iszmokę nū savo gentės mo-
ynos, bet sziaip visi daigtai buvo sveti mi. Taip ant kalno
laksojo gilus sniegas. Tajį jie laikė už valgomą koki daly-
tį ir kūmi greicziausia prisipildė visus padarus, kokius jiems
žiamaitė buvo įdavusi, taip gi drabužius, katrūs dėvėjo. Po-
tam jie rodavojosi, kaip jie galėjo nueiti nū kalno žiamyn į
lygumą, kurią jie matė pakalnėje. Jiems pasirodė geriausiai
būse, jeigu jie numes sniegą nū kalno, idant lanka prisipil-
lytu, taip kad kalnas turėtu lygų augsztumą su lanka. Tū-
jau jie pradėjo savo užmanymą iszpildyti. Bet kad dėl dar-
bo jiems truko įrankių, tai jie metė vienas rieszkutes sniego
po kitų nū kalno žiamyn, iki jie patėmyjo, kad tokiu budu
jie neatsieks savo mierio. Sztai vienas isz jų sumanė ką gud-
raus. Jis patarė jiems savo drabužius supjaustyti į ilgas nū-
retas, tasias surishti į virvę ir potam, vienas po kito, jie nūrė-
jo nusileisti nū kalno. Greitai jie griebėsi iszpildyti szitą pa-
tarmę. Kaip tiktai virvė buvo pagatavyta, jie pririszo viena
ją jų prie galo ir potam nuleidė žiamyn. Kada jie potam
virvę vėl užtraukė, tai prie galo pririsztais vėl atsirado,
sziaip sveikas ir linksmus, tiktai jo kūnas buvo apdengtas mė-
lyniais. Paklaustas, kodėl jisai nepasiliko žiamai, jis pasakė,
kad jis tik todėl davėsi vėl augsztyn užsitraukti, kad jiems
galėtu pasakyti, jūg svietas ten žiamai esąs su visu kitoks, ne-
su augsztai ant kalno. O pats kalnas matomai ant jo piktas
savęs, nės nors jis prasžėsi ano daug sykių, kad jam nieko ne-
būrytu, vienok ans jam kelis syk smarkius smugius sudavė,
sziaip kad jis nū to mėlyniaus turįs ant viso kūno.

Žiamaicziai pasidėkavojo už szitas žinias ir vėl nuleido
žiamyn nū kalno tą patį. Tūmsyk jis atsiriszo nū virvės ir
pasiliko žiamai. Potam jie rengėsi kitą nuleisti žiamyn. Bet
ar virvė truko ar Žiamaicziai ją paleido, paskui jie patys ne-
siojo pasakyti: gana to, kad staigu jie tiktai szmotuką virvės
likė rankose, o žmogus, prie jos pririsztais, nuriedėjo žiamyn
nū kalno. Pamatę szitai jie supyko, kam jie tiek prisikama-
vo dėl nulipimo nū kalno, nės dabar juk jie pamatė, kad rei-
kia tiktai nū kalno nusiridenti, idant atsidurti žiamai. Grei-
tai nutarę, vienas po kitam jie gulo ant szono ir taip nusiri-
dėno nū kalno. Bet isz tų nei vienas gyvas nepribuvo žia-

myn. Vienas isz tų, kurie nuriedėjo žiamyn, užsikorino ne-
gyvas dar gana augsztai ant kalno. Kad Žiamaicziai tai pa-
matė, jie numanė likimą kitų ir sutarė kitą bandymą daryti,
kad nū kalno nusileisti. Sztai vienas isz jų patarė kad reikia
vienam prisikabinti prie ūlos, kitas tegul įsikabina į jo kojas,
treczias į kojas antrojo ir taip toliaus, iki paskutinis neatsi-
durs žiamai. Patarmė jiems patiko ir jie rengėsi ją iszpildy-
ti. Vienok veikia neteko pajiegti tas, kurs buvo įsikabinęs
už ūlos, ir visi, kure prie jo kojų kabėjo, nupūle su jūmi žia-
myn į gilumą.

Dabar atsiėjo rasti kitą iszeigą isz bėdos. Dar Žia-
maicziams tēbmastaujant, vienas isz jų užtiko ant kalno ap-
valą akmenį su skyle per vidurį. Sztai jam atėjo gera mislis.
Jis mat buvo patėmyjęs, kad keliems Žiamaicziams nusiride-
nus nū kalno, apvalus daigtai labai sugėbėjo nū kalno riden-
tiesi žiamyn. Dėl to jis velyjo, vieną isz jų taip įtraukti į
skylę akmens, kad jis su savo kūnu ten lygsvarybę užlaikytu,
potam tegul jie paleidžia žiamyn akmenį su jo naszta, bet pir-
ma reikią akmeniui įsakyti, kad jis, atsivalniinęs nū savo nasz-
tos žiamai, tūjau vėl sugrįztu ant kalno ir paimtu žiamyn ant-
rą isz jų. Taip jie ir padarė, bet nežiurint į jų laukimą ak-
mū neuzriedėjo vėl ant kalno. Dabar jie mislino, kad ans,
kurį jie su akmeniu pasiuntę buvo į gilumą, yra su jūmi pabė-
gęs dulku-dulkais; dėlto jie nutarė, kad, jeigu vėliaus jie tą
žmogų sueitu, jie nukorose jį mirtinai.

Na-gi Žiamaicziai nebežinojo kaip pasigelbėti ir abejojo,
ar jiems kūmet pasiseks, nū kalno žiamyn nukakti.

Bet Dievas ir jo aniolai, Žiamaitė ir jos sunus isz dan-
gaus žiurėjo žiamyn ant Žiamaiczių. Dievas ir aniolai jūkėsi
isz beprotystos žmonių. Žiamaitė ir jos sunus už tai pyko: jie
butu saviszkiems mielai pagelbėję, bet jiems nevale buvo isz
dangaus iszeiti. Bet galiaus Dievas liepė trims apgynėjams
Žiamaiczių, aniolams Mikolui, Gabrieliui ir Rapolui, dūti
pagelbą vargszams. Tiejie nuvyko ant kalno virszunės, pri-
ėmė iszveizdą Žiamaiczių ir įsimaiszė tarp žmonių. Tada anie
parodė jiems, kaip galima nukirsti medžius, stovinczius ant
kalno, ir isz jų pasidaryti kopėczias. Kada kopėczios buvo
gatavos, Žiamaicziai po vada aniolų lipo jomis žiamyn. Kū-
mi toliaus jie lipo nū kalno žiamyn, tūmi karszcziaus jūs de-
gino saulė ir sniegas, kurį ant kalno virszaus jie buvo susidė-
ję į sudynus ir buvo pasiėmę drapanose, pradėjo tirpti, taip
kad Žiamaicziai galiaus su visu perszlapo. Aniolai pamatę,
kad jų apgintinių drapanos buvo perszlapusios, ir iszgirde
priezastį to viso, nūszirdžiai jūkėsi isz naujos darodos neisz-
manymo. Jie pamokė Žiamaiczius apie budą sniego ir liepė
szlapias drapanas džioventi ant saulės. Potam tris aniolai vėl
netėmyti pakilo į dangų.

Galiaus visi Žiamaicziai buvo laimingai atsibastę žiamyn
ant lygumos. Dabar jie matė saulę augsztai virsz savęs sto-
vint ir nakties mete mėnulį bei žvaigzdes. Jie palaikė žvaigž-
des už grazias aukso ir sidabro zobovas ir ilgėjosi paloszti su
jomis mėlynoje szalyjė, kūmi jiems pasirodė dangus bešąs.
Bet dabar jie pradėjo pykti ir vienas ant kito apmaudauti,
kam jie pirma jau, kada jie dar tebebuvo ant kalno, neturėjo
tos mislies ir jos neiszpildė; ten juk jie buvę arti žvaigzdžių.
Tai gi tūjau jie užsimanė vėl ant kalno užlipti, kal gautu, ko
norėjo, ir pasibovyti su žvaigždėmis. Vienok jau buvo jie
tiek iszgudrėję, kad žinojo, jūg nū kalno jie negali be nieko

pagauti žvaigždes, ale jųg reikėse kalną paaugzštinti, kad anas pasiekti. Dėlto jie nutarė ant kalno virszaus pasiimti akmenius, žiamų ir medžių ir ten sukrauti. Bet isz kur jie turėjo tai vis paimti? Galiaus jie ant to sulygo, kad ko reikint atsigabens nū kalno, kurį jie matė toli-toli. Tūjau jie iszsirengė į kelią linkon kalno. Žiamaicziai butu zinoma prazuve toje kelionėje dėl nežinės visų daigtų kovoje su visokiomis tautomis, kurias jie užtiko, jeigu jiems anie tris aniolai nebutu davę reikalingą pagelbą.

Taip atsitiko vieną dieną, kad jiems bekeliaujant laukinė gentė pasistojo prieszais. Jau Žiamaiczius neprieteliai buvo apspitę ir butu visus iszmuszė, jeigu ne per galybę aniolų butu aplink jųs ūmai atsiradęs gilus azeras, kurio krantai buvo augsztais kalnais aplankoti; taip jie radosi ant salos, o neprieteliai negalėjo jų iszvysti. Tie veikiai pasitraukė szalin, o Žiamaicziai ant salos sav czesnį kėlė, nės medžiai czion buvo pilni puikių vaisių, ir bagotai triszksztanti szaltiniai suteikė jiems szviežio vandens.

Neprieteliamis prasiszalinus, azeras ir kalnai vėl dingę, o Žiamaicziai galėjo ramus toliaus traukti. Bet veikiai jiems kiti neprieteliai užėjo kelią. Vienok ir szitie jų nepergalėjo, nės kaip tiktai muszis prasidėjo, pasirodė tris gelbintieji aniolai, koznas pavidale Žiamaiczio ir iszvaikė tytveikas neprietelių, potam aniolai vėl pragaiszo.

Visi padėjimai ir nesmagumai, koki isztiko Žiamaiczius, turėjo tą pasekmę, kad po valei jie iszmoko panaudoti daug daigtų ir galiaus mokėjo net ten pasigelbėti, kur pirma jie buvo pasirodę mulkais ir nemitriais. Taip su laiku jie įgyjo visokius patyrimus; muszyje jie pamatė naudingumą ginklų, galiaus net rengėsi, kad jie kur-nors apsistojo ant ilgesnio poilsio, budavotiesi grinteles, kokias jie buvo matę. Rods statymas grintelių isz pradžios buvo tik silpnu darbu. Jos mat buvo pabudavotos be stogo, be langų ir be durių. Ką tik to grintelės buvo gatavos ir ką tiktai Žiamaicziai jose buvo įsigyvenę, pradėjo lyti, o gyventojai grintelių suszlapo. Kad pasigelbėti nū tos bėdos, jie iszmoko grintelėms stogus uždėti. Bet Žiamaicziai buvo užmirsę taip-gi apie įeigas į grinteles ir dėlto turėjo, norėdami ar isz grintelės iszeiti ar į ją įeiti, isz vidaus ir isz lauko sienomis per stogą lįsti. Nū to negerumo pasigelbėti jiems pasisekė tada tiktai, kada pas kitus žmones, kurie buvo ne jų gentės, jie pamatė duris, einant į namus ir grinteles. Bet dabar kad jie grinteles buvo apveizėję stogais ir durimis, viduj' pasidarė suvis tamsu. Priezastį tamsos jie negalėjo suprasti ir mąstavo, kaip galėtu pasigelbėti nū jos. Palei patarimą vieno isz savųjų jie iszėjo su visokiais sudynais ir su drapanomis gaudyti szviesą saulės ir neszi į namus. Vienok visas jų triusas buvo veltū. Kiek jie nebutu rausę szviesą į maiszus, į sulankstytas drapanas arba sudynus kokius nebuk, tai vis szviesa buvo dingusi, kada jie įėjo į grinteles, kad ten ją iszkratyti. Galiaus aniolas Gabrieliūs pasigailėjo jų bėdos: jis nukopė isz dangaus, priėmė iszveizdą Žiamaiczio, susidraugino su jais, pamokino jųs apie veltumą jų triuso ir parodė jiems, kad grintelėse reikia iszkirsti langus, jeigu jos turėtu buti szviesios.

Taip-gi gyvūliai jiems isz pradžios daug darbo padarė, iki jie arcziaus nesusipažino su jų budu ir naudą isz jų traukti negalėjo. Taip jie praszė pirmojo jauczio, kurį pamatė, kad jis tikrąjį kelią jiems parodytu. Suprantamas daigtas,

jautis neatsiliepė. Tada vienį isz jų mislino, kad jis pykstas ant jų, o kitiems rodėsi, kad jis esąs per kiltas ponas isz kitos tautos, kurį jie užkalbinę; tasai laikas už netinkamą dalyką su jais kalbėti. Bet galiaus ja itis ėmė ragais badyti keletą Žiamaiczių, kurie jam ant kelio stovėjo. Tūjau visi iszlakstė, nės dabar jie mislino, kad jautis prigulįs prie karingiausiųjų tautų ant svieto ir jųs visus isznaikinsės.

Su varle sztai kaip jiems atsitiko. Vieną kartą nakties poilsį jiems trukdė taip balsus, nesutinkantis rėksmas, kad jie negalėjo miegoti ir isztraukė nubauti piktadėją. Jie jieszkojo rėksnio ir galiaus pagavo mažą gyvunėlį, varlę, kuri smagiai sav kurkė drungnoj' vasaros naktyje. Piktadėjas tapė pastatytas priesz sudą. Kada varlė nesigynė nū jų skundimų, jie mislino, kad ji gerai negirdi, ir visi, kiek įgalėdami, pakėlė riksmą ant jos. Bet varlė nėko neatsakė, o tiktai mėgino pasprusti. Bandymas nenusisekė, ir Žiamaicziai nusudėjo piktadėją ant mirimo vandenyje.

Vieną dieną vienam Žiamaicziui gyvatė įkando. Jie pagavo tą gyvuną ir nusudėjo ant mirimo per pakorimą. Kad jie rengėsi iszpildyti nusprendimą, atlėkė gandraš (garnys, guzutis), pagriebė gyvatę ir nulėkė sav su ja isz tenai, neszdamas ją savo vaikams į lizdą. Žiamaicziai užpyko ant gandro ir nutarė jį už tai pakoroti, kam jis paglemzė piktadėją nū jų. Jie buvo matę, kad jis augsztytin iszkilo su gyvate ir dėlto vienas isz jų stojosi ant peczių kitam, treczias ant peczių antram ir taip toliaus, idant tas, kurs galiaus stovės ant virszaus, gandraš isz augsztybių vėl žiamyn nugabentu. Žinoma jų triusas buvo veltū.

Taip-gi su pele jie turėjo armyderį. Vieną mat sykį pelė buvo perbėgusi per miegantį Žiamaitį, bet tapė pagauta per jo lovos draugą, kurs buvo isz netyczių neįmigęs. Pelė tapė ant mirimo nusudyta, ir tai per badą. Dėl to mierio jie isztusztino vieną grintelę, taip kad ten tiktai keturios plikos sienos tebuvo matyti. Kada jie norėjo pelę įneszi į grintelę ir potam duris užramstyti, kregždė įlėkė į vidų. Žiamaicziai mislino, kad kregždė nori pelei maistą parupinti. Tūjau jie griebėsi ją gaudyti, na ir pasisekė jiems tą gyvunėlį pagauti. Įleidę pelę į grintelę ir duris užramstę, jie sudėjo kregždę. Apsudėjo ją nū augszto žardo nustumti žiamyn, idant ji tokiu budu gautu galą. Žardą pabudavojo ir vienas isz Žiamaiczių įsilipo į jį su kregžde rankoje, kad iszpildyti nusprendimą. Žiamai tiesiok ten, kur kregždė, nustumta budama palei visų nūmonę turėjo nukristi, buvo akmū paridentas. Na-gi visi, kurie buvo prie tos regyklos, buvo savo akis nukreipę ant akmens, kad pamatyti, kaip kregždė ten plumptels ir galą gaus. Žmogus nū žardo metė kregždę žiamyn. Toji vienok, pradziugusi isz valnybės, greitai nulėkė sav. Kad-gi visų akys buvo nukreiptos ant akmens, tai nės nepatėmyjo, kaip kregždė pasprudo. Visi mislino, kad žmogus nenuitakė tiesiok į akmenį ir taip smarkiai metė, jųg kregždė szale akmens giliai įlindo į žiamę.

Bet galiaus jie vis-gi susipažino su gyvūliais ir jų įpatybėmis. Rods ir tada dar atsitikdavo jiems szis-tas, kas buvo labai navatna. Taip jie norėjo dėl galvijų kutes (tvartus) taip subudavoti, kad ne galvijai reikalautu vienval į jųs vaikszioti, bet kad jie galėtu kutes pas galvijus nuneszi, kada galvijai esti tiesiok lauke ir nepaslenka namon pareiti.

(Toliaus bus)

